

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane pe 1/2 an 5 România și străinătate pe an 14 franci pe 1/2 an 7	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIUNEA Librăriei și Tipografiei dioc. în Caransebeș
---	---	---

Când s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Continuare)

4. Demetriu Teodori-Roșiu*

S'a născut în 27 Februarie 1822 în Lugoj. Tatăl său Ioan Teodori neguțător și mama-sa Susana au fost oameni cu stare bună și foarte evlavioși și cu frica lui Dumnezeu. Clasele primare le-a făcut în Lugoj la școala română și germană.

Clasele inferioare gimnaziale le-a absolvat la gimnaziul din Oradea-mare, iar gimnaziul superior în Timișoara.

Cursul teologic l-a făcut în Vârșăț în anii 1839/40, 1848/1 cu eminentă.

În 24 Octombrie 1843 s'a căsătorit cu Anica fca diplariului de stat din București. Căsătoria a fost binecuvântată cu 5 feciori și 4 fete.

În 20 Novembre 1843 a fost hirotonit întru diacon la monumentala biserică română gr. or. din Lugoj.

În 1846 a fost numit catihet la gimnaziul din Lugoj. În 10 Ianuarie 1848 a fost hirotonit de paroh al Lugojului. În 28 Martie 1857 a fost numit asesor consistorial.

În 20 Septembrie 1860 a fost numit profesor de teologie în Vârșăț despărțământul românesc și a funcționat ca atare în anii 1860/1, 1861/2, 1862/3, 1863/4, 1864/65.

A repausat în Domnul la Vârșăț la 3 Ianuarie 1865. Mișcărilor viforosului an 1848 au adus neplăceri și năcazuri asupra vrednicului paroh al Lugojului, Demetriu Teodori-Roșiu. După sufocarea revoluțiunii și pe suspițiune, nu mult după promovarea lui de paroh, a fost

suspendat dela oficiu și beneficiu în mod arbitrar de consistoriul sârbesc din Vârșăț și cu mare greutate a fost repus în urma bărbăteștii întreprinderi a parohienilor din Lugoj.

În calitate de asesor consistorial a fost însărcinat cu esmisiuni grele în acele locuri, unde biserica noastră periclitată de propaganda catolică-unită, și a făcut mari servicii bisericești prin tactul său înțelept, esperiiența vieții practice și prin cunoștințele sale bogate.

5. Mihaiu Velcean*

S'a născut la anul 1815 în comuna *Dognecea*, unde tatăl său Toma a fost învățător.

A studiat gimnaziul în Segedin, unde a terminat clasa a VI-a la anul 1833.

Studiile teologice le-a făcut în Vârșăț cu succes eminent.

A absolvat teologia la anul 1837. Profesorii lui la teologie au fost Nicolae Gonici, parohul Vârșățului, Ignatie Vuia parohul Lugojului și Iosif Raiacici fostul episcop și mai târziu metropolit. Acești profesori sunt subscriși în testimoniul de teologie al lui Mihaiu Velcean.

S'a preotit la 1838 și a funcționat ca paroh în Dognecea până la anul 1883.

În anul 1865 a fost numit profesor de teologie la institutul teologic diecezan, la care a servit până la anul 1870.

La anul 1880 în luna lui Februarie a fost numit administrator protopresbiterial la Mehadia, dar în scurt timp, adecă în Mai 1880 a abzis din cauza slăbiciunii bătrânețelor.

A reposat în Domnul la 12 Septomvrie 1883 în comuna sa natală Dognecea.

A îmbogățit literatura română cu următoarele scrieri: Marc Aurel, Numa Pompiliu,

* Datele biografice sunt comunicate de Domnul protopresbiter al Lugojului Dr. George Popoviciu.

* După datele biografice primite dela preotul Zaharie Lațcu din Gaiul-mic.

Doctrina fericirii, Educațiunea de școală și casă, Curiosă întemplantare și meditațiuni spirituale.

Mihaiu Velcean a vorbit limba latină, germană, sârbă și magiară.

Parohul și profesorul Mihaiu Velcean a fost însuflețit de simțul național, din care cauză a fost mult prigonit de episcopul Emilian Chengelaț din Vârșăț. Parohul Mihaiu Velcean a avut curajul să scoată din biserică Dognecei limba slaviană, încă pe când ne aflam sub ierarhia sârbească. Din cauza aceasta a purtat proces cu episcopul Emilian Chengelaț, carele mai pe urmă a suspendat pe parohul Mihaiu.

6. Ioan Mihailoviciu*)

S'a născut în comuna Sasca-română la 30 Septembrie 1818. Tatăl dânsului, Pavel Mihailoviciu precum și moșul dânsului au fost preoți în Sasca-română. Numele familiar li-a fost „Sârbu“. Ca familie preotească în era sârbească, a trebuit se-și sârbiseze numele în Mihailoviciu pentrucă »Sârbu« nu a sunat destul de sârboște.

Primele cunoștințe de carte le-a învățat dela un frate al său, pe atunci învățător în Sasca-română. Clasa normală le-a făcut în Biserica-albă și 6 clase gimnasiale în Segedin.

După absolvarea acestor clase la stăruința tatălui său, a intrat în teologie.

La anul 1844 s'a căsătorit cu fca unui comerciant din Podporány. În Ianuarie 1845 a fost hirotonit într-un preot și ordonat capelan pe lângă tatăl seu.

Succedind tatălui său a preoți pe un al 3-lea fiu, capolania o lăsă acestui frate, și Ioan Mihailoviciu merge ca administrator parohial în *Cireșa*, protopresbiteratul Caransebeșului, mai apoi în *Ghereniș*, protopresbiteratul Vârșățului și la 1 Noembrie 1858 ajunge administrator parohial în *Cărbunar*, protopresbiteratul Bisericii-Albe. În 1861 este întărit paroh în Cărbunar și provăzut cu gramată arhierescă dela episcopul Emilian Chengelaț.

În anul 1865 este decorat cu brâu roșu. În Septembrie 1867 este chemat profesor de teologie la institutul din Caransebeș, unde a petrecut până în Martie 1870, când apoi s'a reîntors iară la parohie în Cărbunar.

Cei-ce l-au cunoscut spun, că Ioan Mihailoviciu vorbea limba latină cât se poate de bine; limba germană și sârbească le vorbea perfect.

În anul 1891 murind soția și neavând copii a rămas aproape fără îngrijire.

A adormit în domnul în 8/20 Septembrie 1897 în Sasca-română, unde odihnește lângă părinții și străbunii săi.

*) Schița biografică împărtășită de preotul Ioan Groșșian din Cărbunar.

7. Iosif Tempea

S'a născut în comuna Toracul-mare la 25 Decembrie 1836. Tatăl său e preotul Teodor Tempea din Toracul-mare.

Școala primară a făcut-o parte în locul nașterii, parte în comuna Magyar Itebe, pentru că să învețe limba magiară. De aici a mers în Becicherecul-mare la școala primară superioară între anii 1845 și 1846. Terminând aceste școale s'a înscris după revoluție la gimnaziul din Becicherecul-mare, unde a făcut clasa I și a II. De aici a mers la Timișoara la gimnaziul piariștilor pe atunci german și a continuat clasele gimnasiale așa, că la anul 1857 a făcut aici examenul de maturitate.

Studiile teologice le-a făcut în Vârșăț, Absolvând cursul la 1860, după absolvirea teologiei s'a înscris în 1860 la Universitatea din Budapesta ca elev al facultății juridice, dar nu a putut continua studiile juridice, pentru-că a fost numit profesor de limba și literatura română la gimnaziul din Timișoara, la care a servit în 1861/2 și 1862/3.

La 14 Ianuarie 1865 a fost hirotonit într-un preot al Lugojului în locul răposatului Dimitrie Teodori, care fusese profesor de teologie. După moartea protopopului din Lugoj Ioan Marcu fiind numit protopop al Lugojului la 1868 fostul profesor de teologie George Peștean în locul dânsului a fost chemat profesor de teologie la institutul din Caransebeș Iosif Tempea, unde a prestat serviciile sale în anii școlari 1868/69 și 1869/70.

După ce a resignat dela acest post s'a reîntors la Lugoj, unde în toamna anului 1870 a fost numit profesor de limba română la gimnaziul din Lugoj, unde servește până în ziua de astăzi ca paroh, profesor și dela 1902 ca catichet la gimnaziul superior din Logoj.

8. Filaret Musta

S'a născut în 20 Martie 1839 în comuna Văliug. Tatăl său a fost preotul Adam și mama Ruja născ. Dobrimirescu. Moșul său, parohul Dimitrie Dobrimirescu s'a îngrijit de creșterea nepotului său, pe atunci Filip.

Clasele gimnasiale le-a făcut în Beiuș. A studiat drepturile la academia juridică din Debrețin iar teologia în Caransebeș. După terminarea cursului teologic, fericitul episcop Ioan Popasu l-a trimis la universitatea din Lipsca pentru continuarea studiilor teologice.

Reîntors dela universitate, a fost aplicat în 1870/71 profesor la institutul teologic diecesan și mai târziu a fost numit director la acest institut.

A servit ca profesor și director până la 1 Septembrie 1888. În 21 Noembrie 1871 a fost

hirotonit întru diacon; în 16 Aprilie 1872 a fost hirotosit întru protodiacon. În 9 Mai 1874 a fost hirotonit întru presbiter. În 13 Aprilie 1875, după-ce a fost tuns întru monah, primind numele de Filaret, a fost hirotosit de protosinCEL.

În toate treptele ierarhice de până aci a fost promovat de fericitul episcop Ioan Popasu.

În 25 Decembrie 1891, actualul episcop Pea Sfinția Sa Nicolae Popea l-a hirotosit și promovat întru arhimandrit, iar în 23 Aprilie 1902 l-a numit vicar episcopesc. În a. 1871 sinodul eparhial l-a ales asesor onorar în senatul școlar. În 23 Noembrie 1871 a fost numit referinte substituit în senatul bisericesc.

După-ce a abzis de asesor onorar în senatul școlar a fost ales în 1873 asesor onorar în senatul bisericesc al consistoriului diecezan.

Congresul național bisericesc l-a ales asesor ordinar în consistoriul metropolitan, senatul bisericesc.

În anul 1886 sinodul eparhial l-a ales asesor ordinar salarizat în senatul bisericesc al Consistoriului nostru eparhial. Dela înțrarea în serviciul bisericesc fără înțruperere este ales deputat preoțesc la sinodul eparhial și delà 1881 deputat preoțesc în congresul național bisericesc.

În calitate de asesor ordinar în senatul bisericesc, după noartea fericitului episcop Ioan Popasu a condus diecesa ca președinte al consistorului eparhial până la înțronisarea Prea Sfinției Sale actualului Nicolae Popea întâmplată în Iulie 1889.

Înalt-Preacuviosul Părinte a dovedit totdeauna caracter firm și a dus o viață cumpătată și neprihănită, prin care și-a câștigat stima și încrederea tuturor. Arhimandritul Filaret Musta are bogate cunoștințe teologice, limbistice și generale și este încălzit de iubirea de neam și cu neclătită alipire cătră biserica noastră dreptmăritoare.

9. *Georgiu Marginean**

S'a născut la 16 August 1844 în comuna Blăjel în Transilvania din părinții plugari Nonu și Oana.

A studiat gimnasiul gr.-cat. din Blaj, fiind și dănsul de confesiunea gr.-catolică.

Din cauza unor neplăceri și conflicte, ce le-a avut cu profesorul Antonelii a trecut la ortodoxie.

În urma întervenirei prof. A. Pumnul, cu care pare a fi fost înrudit, Georgiu Marginean, a fost primit ca fiu al diecosei Caransebeșului, dându-se binecuvântarea sa studieze teologia în institutul teologic greco-oriental din Cernăuț,

* Unele date biografice s'au comunicat de preotul Zacheiu Sasu din Blăjel.

după cum se vede din atestatul ddto 28 Septembrie 1865 Nr. 12 Pres. dat de episcopul Ioan Popasu.

La anul 1870 prin decisul consistorial Nr. 124 Șc. a fost numit profesor suplent la institutul teologic cu salariu de 399 fl. A funcționat ca atare în anii școlari 1870/1871, 1871/1872, 1872/1873.

Devenind tuberculos a repausat în 3 Septembrie 1874 și s'a înmormântat în cimitierul bisericesc greco-oriental din Blăjel. Locul unde-i zac osemintele îl indigitează o modestă cruce.

10. *Filiș Adam*

S'a născut la 8 Novembre 1846 în comuna Iam, protopresbiteratul Bisericeii-albe din părinții Pascu și Ecaterina născ. Moisi, economi cu stare materială bună.

Școala primară a făcut-o în locul natal. Școala primară superioară în Biserica-Albă. Clasele gimnaziale le-a făcut în Timișoara și Arad, unde a făcut și examenul de măturitate.

După terminarea claselor gimnaziale a studiat cursul de teologie în Caransebeș.

Ca absolvent de teologie a fost aplicat profesor ajutător la institutul teologic.

La anul 1874/75 ca stipendist al diecezei Caransebeșului a fost trimis la universitatea din Lipsca, unde a ascultat studiile teologice și filosofice în decurs de 4 semestre.

Cu începutul anului 1876/77 a fost numit profesor la institutul teologic și pedagogic din Caransebeș, la care a funcționat până în anul 1880. În sinodul eparhial din acest an a fost ales asesor referent în senatul bisericesc și a funcționat ca atare până în anul 1885, când a fost ales și întărit protopresbiter al Bisericeii-Albe, care protopresbiterat îl conduce până în prezent.

11. *Petru Popoviciu*

S'a născut la 9 Februarie 1852 în comuna Petrilova, protopresbiteratul Bisericeii-Albe. Tatăl lui a fost evlaviosul preot Ioan din Petrilova și mama Măria. Credincioșii noștri peregrinau la biserica din Petrilova și preotul ei ca la niște făcători de minuni. Fiul lor Petru a cercetat școala primară din Biserica-Albă.

Clasele gimnaziale inferioare le-a făcut parte în Arad parte în Lugoj între anii 1865/6—1868/9.

Clasele superioare gimnaziale le-a făcut în orașul Seghedin între anii 1869/70 1872/3. Aici a depus examenul de maturitate.

După terminarea claselor gimnaziale a studiat cursul teologic de 3 ani în Caransebeș între anii 1873/4 1875/6.

La indemnul și sprijinul roposatului episcop Ioan Popasu și-a completat studiile teologice la universitatea din Lipsca, unde a petrecut doi ani.

Reintors dela studii, a fost aplicat profesor de teologie dela 1879/80—1884/85.

A roposat în Domnul în 20 Mai 1885 în Caransebeș după un serviciu de aproape 6 ani, prestat cu multă diligență și conștientitate, din care cauză episcopul de pe memorio Ioan Popasu l-a decorat cu brâu roșu și l-a înaintat la treapta ierarhică de protodiacon.

12. Vasile Măndrean

S'a născut la anul 1847 în comuna *Turcheș* (Sacole) comitatul Brașovului. Părinții au fost economi. Clasele primare le-a făcut în comuna sa natală; cele gimnaziale în gimnaziul gr. or. din Brașov.

După depunerea examenului de maturitate în 1870, recomandat de corpul profesoral, a fost chemat de răposatul episcop Ioan Popasu, pentru a fi trimis la Lipsca pentru pregătirea de profesor în teologie.

În anul școlar 1870—1871 a ascultat cursul teologic din Caransebeș. La 27 Octombrie 1871 prin decisiul comandei militare din Timișoara a fost numit profesor suplinitor de limba latină la școalele de stat din Caransebeș, cari echivalau cu un gimnasiu de 4 clase. În ani 1873, 1874 și 1875 obținând un concediu, urmă cursurile universitare, secțiunea filologiei clasice din Budapesta.

În 28 Mai 1876 a făcut examenul de stat din filologia clasică.

Pe baza diplomei fu numit profesor definitiv de limba latină la școale civile de stat din Caransebeș.

În anul școlar 1875/6 a predat limba română, teologia morală și retorica bisericească; în anul 1876/7—1877/8 limba română și pedagogia și în anul școlar 1882/3—1883/4 pedagogia și catihetica la institutul teologic din Caransebeș.

În anul 1884 oprit de guvernul magiar a mai predă limba latină ca până acum în limba română, își dă dimisia și trece în România, unde în anul școlar 1884/5 funcționează la liceul din Focșani ca profesor de limba latină și română; iar în anul 1885/6 ca profesor de limba română la liceul sf. Sava din București.

Prin hotărîrea consiliului de ministri din 7 Iulie 1886 a fost însărcinat să viziteze și să studieze organizarea școalelor normale (preparandiale), primare din Saxonia și Pedagogium Franke din Halle.

Intors din Germania fu numit profesor și mai în urmă director al școalei normale înființate de nou în București, astăzi desființate.

Șapte ani a funcționat ca profesor și director la gimnaziul Cantimir din București. De prezent funcționează tot la acest gimnasiu ca profesor de limba latină.

Domnul Vasile Măndrean s'a distins în tot de una prin sentimentele sale calde românești.

13. Ioan Pinciu

S'a născut în marea comună fruntașă Reșinari în Transilvania la 22 Septembrie 1860 din părinții Aleman Pinciu, mare econom de oi și de cai și din mama lui Mariuța născută Albu. A fost al 10-lea dintre 12 copii, al 7-lea dintre 8 feciori.

Clasele primare le-a învățat în locul natal, fiind învățător Petru Simțion, acum preot în Iosefinul Sibiului.

După terminarea școalei primare, părinții l-au dus ca și pe ceilalți frați la Sibiu la învățătură și l-au înscris la gimnaziul de stat, unde a terminat toate clasele și a obținut examen de maturitate în 1880. Hotărîrea dînsului a fost ca să se dedice carierei juridice, l-a carea s'a dedicat unchiul și fratele cel mai mare.

La stăruința părinților și cu deosebire la dorința iubitei mame exprimate pe patul morții, tinerul Ioan s'a înscris la institutul teologic arhidieceșan din Sibiu.

Ca absolvent al cursului al II-lea clerical, scriindu-se concurs pentru 2 stipendii din partea Venerabilului Consistor eparhial din Caransebeș, a competit și dînsul la unul dintre celelalte stipendii și a fost norocos să-l capete pentru perfecționarea lui în științele teologice la universitatea din Lipsca (Leipzig), unde în decurs de 4 semestre a avut fericirea să asculte pe cei mai savanți profesori de teologie și de pedagogie.

În vara anului 1884 la întorcerea din Leipzig s'a prezentat fericitului episcop Ioan Popasu, care i-a descoperit, că cu 1 Septembrie va fi instituit profesor provisor și așa încă la 31 August 1884 a fost numit profesor provisor cu salariu anual de 800 fl.

În aceasta calitate a fost 5 ani, cu toate că la începutul anului al 2-lea a satisfăcut condițiilor puse spre a fi numit definitiv, ceea ce a urmat la 21 Decembrie 1889.

Activitatea de profesor s'a terminat cu finea anului școlar 1890/92 când fiind ales protopresbiter al tractului Ciacovei a fost hirotesit de atare în 26 Iulie 1892 prin Prea-Sfinția Sa actualul episcop Nicolae Popea. Tot prin Prea Sfinția Sa a fost hirotonit întru diacon la 8 Iulie 1890 și întru presbiter la 6 Ianuarie 1891. Ca

protopresbiter a fost ales neîntrerupt deputat în sinodul eparhial al Caransebeșului precum și în congresul național bisericesc. Mai târziu a fost ales asesor onorar în senatul episcopesc al Consistorului din Caransebeș.

Ca profesor a fost diligent, conștiințios de chemare, blând și la propunere clar, din care cauză a fost iubit de elevi și de colegi pe cum este și astăzi iubit și stimat de preoții, și învățătorii și de poporul din protopresbiteratul, pe care îi conduce.

(Va urma)

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —
de Dr. Vladimir Dimitrievici

(Traducere)

Multe cântări însă le-a luat din diferite cărți de cântări evanghelice parte reproducându-le din cuvânt în cuvânt, parte făcându-le modificări neesențiale; mai vântos a împrumutat din cartea de cântări württembergiană (Württembergischer Gesangsbuch). Vedem, că Fröhlich s'a împodobit și cu lucrările altora, dându-le de ale sale.⁹⁰

Cum a fost primită cartea aceasta de nazareni deoparte și cum de altă parte a crescut numărul lor se poate vedea din aceea, că nazarenii deja la 5 ani după prima ei apariție, adică în 1861 îmbogățită prin câteva cântări au tipărit a doua ediție în aceeași tipografie a lui Zürcher și Furrer.

Și de atunci au apărut și în traducere cartea aceasta, așa în limba maghiară⁹¹, în limba slovacă⁹², în limba sârbescă⁹³ și în limba română⁹⁴.

⁹⁰ Din acest punct de vedere Noaua Harfă a Sionului a fost studiată temeinic de Carol Bobus, preot luteran în Franzfeld pe pag. 7 și 8. a unei broșuri „Halte was du hast“ scrisă spre luminarea credincioșilor luterani în fața rătăcirilor nazarenilor, Panciova, Tip. Frații Iovanovici 1897.

⁹¹ Sion Hárfa. Énekgyűjteménye keresztény hivatásúak számára 1866, 410 pagini cu 217 cântări. Uj Sion Hárfa. Szent énekgyűjteménye a Kristusban hívó gyülekezetek számára. 2-dik kiadás, Bécs Seidel L. W., 1872. 415 pagini cu 225 de cântări. Szent ének és isteni dicséretgyűjteménye. ford. R. S. Budapest, 1880, 54 de cântări.

⁹² Nova Harfa Siona. Zbirka písmí a zpevu k chvale Boží za společnost verících v Kristu. Prve vydání. V Iglovi tiskom Knihotlakarne I. Schmidt, 1882. 490 de pagini cu 306 de cântări.

⁹³ *Нова Харфа Сиона, Збирка појана и славоја за скупиштинне верујућих у Христа.* Prima ediție a apărut în tipografia a D-lui Svetozar Miletić. Novisad 1876 în 800 de exemplare. a doua ediție a apărut tot aici în anul 1886 în 2000 de exemplare, a treia tot acolo în anul 1896 cuprinzând 255 de cântări pe 376 de pagini, în 8600 de exemplare. Ediția a doua și a treia e tipărită cu un supliment sub titlul: *Нова додатак уза Харфу Сиона*, pe 103 pagini cu 54 de cântări. La început unele dintre aceste cântări le-a tradus cunoscutul poet sârbesc Zmai Iovanovic. Însă, când a aflat, că cântările servesc spre scopuri sectare, a întrerupt traducerea mai departe și a continuat traducere un fost învățator cu numele George Raicovicu. În chestiunea aceasta autorul lucrării de față Dimitrievici afară de cele cuprinse în opul prezent al seu, care-l traducem în limba noastră (În original pag. 150—152) a mai scris în Nr. 19 a revistei „Srpski Sion“ din anul 1897 sub titlul 8.600 exemplare a „Noaua Harfă a Sionului“, precum și în monografia sa mai mare despre cauzele

Fröhlich însă nu a mai ajuns să vadă toate aceste. În luna lui Decembrie 1856 recindu-se în cursul unei predici funebre, ținute la înmormântarea unui aderent de ai sei l-a apucat lungoarea (tifos), care morb a și pus capăt vieții lui în adevăr mult agitate în 12 Ianuarie 1857⁹⁶.

El a fost — precum mi l-a descris feciorul lui — om de statură mijlocie, tare, cu privire visătoare. Fața lui era încunjurată de o barbă puternică; dar mustețele și-le radea, căci mustățele i-se păreau prea lumești. În anii tinerețelor sale a fost fumător pasionat, însă mai târziu a ajuns la convingerea, că fumatul e o plăcere păcătoasă pentru creștin și s'a lăsat de tot.

A trăit numai pentru rugăciune și pentru propo-veduirea vederilor sale. În fiecare zi lucrul cel dintâiu i-a fost să citească un anumit capitol din St. Scriptură, iar după aceea cădea în genunchi cu întreaga sa familie, care consta din soția, o fată și un băiat⁹⁶ (cei dintâiu 2 copii au murit curând) și între alte rugăciuni și dorințe înșira pe rând nu numai comunele, cari aveau originea lor dela el, ci și pe toți singuraticii aderenți resfrăți și izolați, rugându-se lui Dumnezeu pentru ne-

lățirii nazarenismului între Sârbi: „*Зашто се у нас назаренство шире и како би то могли супречити*“, Novi Sad 1898, pag. 67—70 (Nota traducătorului).

⁹⁴ *Noaua harfa Sionului.* O adunare de cântări și laude pentru popoarele credincioase în Cristos. Întâia editură, Zürich, Tipariul lui Zürcher și Furrer 1894. Cuprinde pe primele 8 pagini: „Însemnarea cântărilor introduse după ABC“ apoi urmează până la 20 o instrucțiune practică în cetirea notelor. Pe celelalte 326 de pagini sunt 251 de cântări. 1600 de exemplare. *Noaua adaugere lângă harfa Sionului.* O adunare de cântări și laude lui Dumnezeu. Zürich, tipărit la Zürcher și Furrer, 1894. Se estinde pe 88 de pagini și cuprinde 54 de cântări. 2000 de exemplare. Asupra apariției a acestor doaze traduceri chiar autorul opului de față Dr. Dimitrievici a atras atențiunea factorilor români competenți în Nri 11 și 34 a foii „Biserica și Școala“ din anul 1885 sub titlurile: „Cu privire la nazarenism“ și „O nouă armă în mâna nazarenilor români“. Aci auzim, că apariția acestor traduceri românești numai în forma lor tipărită a fost ceva nou: „Căci de aproape 20 de ani — așa ne spune autorul — se lucră la aceste într'un mod nefatigabil (neobosit N. Trad.). Centrul acestei activități literare a fost Satul-nou (lângă Panciova. Nota Trad.) iar steaua luminătoare un anumit *Ioane Balmageanu* (oder schreibt man das: Balmageanu), țeran tot din acest loc. În convenirile lor nocturne în timpul ernei se adună ei pentru a asculta — ceea-ce întonează ei foarte bucuroși fără ca cel puțin să roșască — bărbați luminați de Duhul sânt, ca pe maestrul lor Balmageanu. El le cetește producțiunile sale, iar ei ascultă foarte atenți, tonurile fermecătoare a-le lirei sale. Dacă se întâmplă însă, ca în decursul timpului acestuia să ale cineva vr'un vers mai ușor, sau vr'o rimă mai bună, atunci bravul maestru trebuie să se supună și să primească îndată corecțiunea. Făcându-se în modul acesta traducerea câtorva cântări s'a decopiat aceasta în mai multe exemplare, și astfelu circulau între credincioși din mână în mână, dela o comună la alta... Es ist freilich nun fast überflüssig zu bemerken, dass diese Übersetzung nun auch gar keinen literarischen Wert haben kann. O limbă românească stricată, iar despre ortografie, nex logic etc. nici vorbă nu poate să fie“. „Să pare însă, că aderentii sectei nazarene n'au aflat în Ungaria editori pentru o astfel de întreprindere stricăcioasă. Cel puțin eu știu, că la timpul său s'au făcut astfelu de încercări și la tipografia sârbescă a fraților Iovanovici din Panciova. Nazarenii oferiră o sumă însemnată pentru această tipărire. Cei doi frați cunoscuți între Sârbi nunumai prin inteligența lor, dar și prin dragostea lor către credința ortodoxă, știu ce armă periculoasă poate să fie aceasta în mâna nazarenilor și nu voriră să primească această întreprindere“.

⁹⁵ Szeberényi raportează greșit (pag. 52), că Fröhlich ar fi murit în 15 Ianuarie. Datul de mai sus mi l-a împărtășit feciorul lui Fröhlich.

⁹⁶ Acești doi copii trăiesc și azi. Fata e în Hauptweil nemăritată. Soția l-a supraviețuit cu 25 de ani și a murit în Hauptweil în anul 1882.

voințele lor. În rugăciunile aceste primul loc îl aveau nazarenii de atunci din Ungaria, cari din partea guvernului absolut, la cererea preoțimei catolice și protestante, erau aspru urmăriți și aruncați în temniță. Tot timpul înainte de amezi îl petrecea cu răspunsuri la întrebările numeroase, cu cari i-se adresau în scris aderenții lui cerându-i sfatul și mângăierea. Dacă petrecea în Strassburg, ținea în fiecare Marți și Vinere adunare în inșas cetatea, iar mercuria după amezi în satul apropiat *Schiltighaim*, Joia era în *Illkirch*. Aci se aduna mic și mare și ascultau pe acest vorbitor extatic. Dumineca predica și câte de 2 și de 3 ori. Serile le folosia pentru a traduce St. Scriptură din limba greacă și cea mozaică (căci citatele le-a scos din original), sau că introducea câte ceva în ziuariul seu. În oarele libere cerceta pe cei bolnavi.

Cât de însuflețit a fost el pentru propaganda sa, se poate vedea și din aceea, că în aceasta nu-l puteau împedea nici considerațiunile cele mai de lipsă ce priveau comoditatea sa personală. În deosebi în călătoriile prin cercul propagandei sale, călătorii, cărora în tot anul le dedica câte 3 luni întregi, a avut prea mult de lucru și chiar numai din cauza, că trebuia să predice în toată ziua. Sub aceste încordări a suferit foarte mult sănătatea lui de altcum slabă. Mai vârtos îl debilita stomacul lui deja de mult slab, care nu putea suporta toate acele diferite mâncări, cari i-le serviau credincioșii sei. Durerile de stomac erau însoțite totdeauna și de dureri vehemente de cap. El și grav bolnav cum era eșia înaintea poporului, ce se aduna la aceste ocaziuni din toate părțile și îi predica despre Cristos Mântuitorul, despre roadele credinței în el, dar n'a întrelăsat nici odată să nu vorbească câte ceva și în contra „bisericii de stat“, în contra „preoțimei mincinoase“, și în contra „botezului copiilor“ etc.

În urma urmelor judecata noastră despre Fröhlich nu poate fi nici decum agreabilă. Ajuns în conflict cu biserica sa, în care a crescut, pentru a cărei serviciu s'a pregătit, cărea a jurat credința, el s'a apucat să întemeieze „biserica sântilor“, o astfel de biserică, cum lui i-s'a părut și care a corespuns gustului seu personal. El n'a voit sau poate că în fanatismul seu nici n'a putut să priceapă, că numai Domnul a putut să întemeieze o biserică vecinică și neschimbată și că acel om, care îndrăznește și el să facă aceasta, ajunge la jalnica glorie a fi semnat în biserica lui Cristos sectari, cari se pun în poziție dușmănească față de biserica sobornicească și apostolească, unica mântuitoare.

Întru-cât avem drept în acest obiect, se va dovedi și mai bine decât prin disertația premersă prin lucruri, despre cari se tratează în capitolele următoare.

(Va urma)

Asociarea preoților

„Asociarea preoților — un apel către colegi — de Anonymus“ este titlul unei broșuri

trimise la Redacțiunea noastră și asupra căreia ni-s'a corut părerea atât de un comitet anonim constituit cu scopul de a realiza „asociarea“, cât și de mai mulți anonimi. Părintele Bumbescu este primul, care ne scrie deschis. Până a ne da părerea noastră, pe care nu voim s'o impunem nimănuia, deschidem discuțiune publică asupra cuprinsului numitei broșuri cu atât mai ales, că chestia asocierii plănuită nu se poate rezolvă în 2—3 săptămâni, cum se crede. Prin discuțiune obiectivă și serioasă credem, că se va face lumină.

Începem deci discuțiunea cu scrierea numelui Părinte.

I.

Broșura intitulată „Asociarea preoților“, de un anonim și răspândită între noi preoții, știu, că va fi fost trimisă și On. Redacțiunii dela Foia Diecezană, și așa nu am să mă folosesc de multe citate din ea. Mă mir numai, că On. Redacțiune nu au luat inițiativa cu darea părerii asupra ei. Cu tot dreptul va aștepta acel nobil anonim răsunetul glasului lui. Eu la rândul meu l-am auzit și-l înțeleg și-i subscriu toate; îl salut și mă închin cu tot respectul pentru mărețele-i simțeminte. Știu, că acel mult onorabil anonim are cea mai puțină lipsă de asociarea noastră, precum și eu, care i mă apropii cu multămită, mai puțină am, căci sum și bătrân, dar are d. e. lipsă acel preot tinăr, care a trecut pe lângă mine fără a mă saluta, pe când eu salut și pe preoții de alte confesiuni, cari sunt mai bătrâni de cât mine. Mi-am gândit, ce-și poate gândi un om de omenie, și m'am întrebat: cum i vor fi isprăvile pastoralei așa unui preot. De sigur că și „anonimul“ știe astfel de cazuri, și de aceea vorbește și de „îngâmfați“. Suntem un corp, un arbore ramificat, și ar trebui să aducem fructe cum numai poate să aducă un arbore bine îngrijit, cultivat.

Cunoștințele pastorale trebuie continuate cu întrarea în parohie, lectura nu a jurnalistică, ci a vieții sântilor să fie obiect de predilecție, și probă despre acestea s'ar da în întrunirile noastre menite prin emulație de a nobilită. Multe certe dintre preot cu învățător sau cu popor și-ar perde aci caracterul acut, și înriurința binefăcătoare va fi de o potrivă asupra tuturor. Sunt destul de elocvent descrise foloasele în broșură, vorba e, ca noi preoții să alergăm, în urma glasului ce ne strigă cum alergă poporul în ziua de s. Paști, când se trage de inviere, căci asociarea va fi reînvierea noastră și ridicarea la ceva mai bun și a poporului nostru. Am un manuscris de nainte de 15 ani, în care mă încumătasem a zice: că însuș Prea S. Sa să concheme o adunare, de unde apoi să ne constituim în conferințe tractuale. Mor, și nu pot ști de ce s'au pus pedeci înființării conferințelor noastre înainte cu 20 și 30 de ani.

Partea umbroasă, la carea fac eu alusiune, poate fi numai frica de excedare cu așa ocaziuni, — dar acelea trebuie să se eviteze, observând o conduită strictă, puritană. Au degenerat adunările generale ale

învățătorilor în zgomot de mese luculice, petreceri de noapte. „Nu astfel de conferințe am ales eu“ își va zice fericitul Popasu. Să alergăm iubiți celegi la Prea S. Sa Domnul Episcop prin subscrieri rugându-l, ca pe 1-a Duminică după dizolvarea sinodului eparhial să binevoască a convoca o adunare generală. Și prea venerabilele domnule „anonim“ nu aștepta mult după părerile noastre, că letargia noastră e prea înțelenită, ei stăruie singur pe lângă Prea S. Sa ca fatigele-ți de până acum să se întrupeze, și vei fi binevăntat și neuitat de toți cei buni. Sursum corda!

Țerova, în 29 Martie, 1905.

Iuliu Bumbescu
preot

Varietăți

Mulțămîță publică. Subscrisul aduc la cunoștință publică, că trimitându-mi-se din partea Ilustrității Sale P. S. Episcop *Nicolae Popea* 100 cor., iar din partea P. C. S. D. Arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Musta* 20 cor. — conform înaltelor instrucțiuni primite. — am distribuit aceste sume în cvote de 10 coroane și 8 coroane incendiștilor anului trecut din comuna Gerboveți, preferindu-se veduvele și orfanii cei mai lipsiți. Aceasta dovadă de înalte sentimente de jertfă și de grijă părintească față cu fiii ajunși în miserie a produs în inimile celor beneficiați sentimente de grațitudine și alipire față cu Ilustrii binefăcătorj. Ca preotul comunei bis. Gerboveț nu întrelas și din parte-mi a mulțami înaltilor prelați pentru grațioasa binefacere mai ales când și atari acte de marimozitate produc în sinul credincioșilor bisericii noastre iubire și alipire față de așezămintele bisericii. *Nicolae Novacovicin* preot.

— Pentru zidinda capelă la „Peatră Scrisă“ au binevoit a contribui P. S. S. Domnul episcop diecezan *Nicolae Popea* 30 cor. și I. P. C. S. Domnul Arhimandrit, Vicar episcopesc *Filaret Musta* 10 cor. Armeniș la 28 Martie 1905. *Ilie Pepa*, paroh.

— Comuna noastră bisericească gr. or. rom. din Coșteiu își exprimă și pe această cale profunda sa mulțămîță nou alesului nostru paroh Eugen Sudreșian, care a donat 400 coroane bisericii noastre din lăsamântul și întru amintirea neuitatului său tată preot Ioan Sudreșan și care sumă a și intrat în cassa s. noastre bisericii. Epitropia par.: *Alexandru Halegan*.

— „Steaua“ din Petrovoselo și „Dunăreana“ din Cubin au dăruit fondului de ajutorare „Ioan Popasu“ suma de 40 cor. (întâia) și 50 cor. (a doua). Pri-mească călduroase mulțămîțe. *Dr. I. Olariu* președinte. *Iosif Bălan* cassar.

— Cassa de păstrare din Sasca-montană a dăruit suma de 35 cor. ca ajutor pentru internatul pedagogic. Pentru această faptă creștinească se exprimă mulțămîță noastră și pe această cale. — Caransebeș, 2 Aprilie 1905. *Petru Buzera* prefectul internatului pedagogic.

Adunarea despărțământului Caransebeș al Reuniunii Învățătoresți s'a ținut Joi în 24 Martie a. c. v. întruna din sălile institutului teologic. Adunarea a fost bine cercetată mai ales din partea membrilor ordinari. Despărțământul s'a constituit în modul următor: președinte: protopopul tractual *Andrcin Ghidiu*, cassier: profesorul *Dr. Petru Barbu*, bibliotecar: d-șoara învățătoare *Elena Biju* și notar: învățătorul *George Lipovan*. Cuteza primă, dată din partea comitetului central al despărțământelor spre elaborare, se angajează domnul preot-învățător *Ioan Muntean* din Ohabița, iar cu teza a doua d-șoara *Elena Biju* din Caransebeș. Pentru adunarea proximă, ce se va ține după Paști în Delinești, s'au angajat cu disertațiuni și prelegeri practice membrii: *Nicolae Cornean*, *Traian Ionaș*, *Petru Buzera* și *Pavel Jurcescu*. S'au înscris ca membri: a) *ordinari*: *Petru Iacobescu* din Delinești, *George A. Oltean* din Poiana și *Valeriu Ionescu* din Ciuta; b) *fundatori*: *Ilie Pepa* paroh în Armeniș, *Iuliu Musta* paroh în Glimboea, *Nicolae Ivanescu* paroh în Marga, *George Neamțu* învățător în Borlova și *Trifu Radu* comerciant în Jupa; c) *ajutători*: *Patrichie Rădoiu* paroh în Jupa. Ca membru fundator, dar aparținător despărțământului Lugoj, s'a înscris domnul *Ioan Hurambașa*, amplotat magistratual în Lugoj. În taxe curente și restante s'a încassat suma de 110 cor. și 50 bani. Pentru câștigare de membri noi în Caransebeș, au fost aleși d-șoara *Elena Biju* și d-l *Nicolae Velcu*, iar pentru împrejurime toți membrii. În fine despărțământul își exprimă dorința, ca comitetul central să discute asupra eventualei *participări a Reuniunii noastre la expoziția, ce se va ține în Sibiu* cu ocaziunea adunării generale din acest an a Astei.

Caz de moarte. În 18 Martie a. c. Doamna Maria Cervenca, născută Drăgălina, din Reșița Româna, fundătoarea Mănăstirei dela „Izvor“, după un morb îndelungat și-a dat nobilul ei suflet în mâinile celui atotputernic. În mormântarea au avut loc Duminică în 20 Martie la oarele 2 p. m. cu onoarea cuvenită. Actul înmormântării s'au făcut prin On. Domni preoții Iuliu Bumbescu din Țerova Mateiu Bălan din loc și ierodiaconul M. Gușcă. Cuvântul panegeric a fost rostit de ierodiaconul Macarie Gușcă. Respunsurile le-a executat foarte melodos corul din loc. Reșosata a implinit dorința tatălui său adormit în Domnul, *Nicolae Drăgălina*, făcând astfel legământ și după moarte cu Mănăstirea dela Izvor și cu biserica din loc. Cu altă ocaziune se va publică frumoasa donațiune, ce s'a făcut. Dumnezeu să-i facă loc în ceata dreptilor!

Comunitatea de avere și-a ținut ieri în 2 April v. adunarea sa generală de primăvară sub presiul d-lui Constantin Burdia în prezența comisariului guvernial, al d-lui Carol de Pagăny.

Dr. Alex. M. Pop, specialist în morburile interne, medic balnear, își reîncepe praxa medicală în Baile Herculane cu 1 Mai a. c.

Convocare

Neputându-se țineă adunarea generală la 7 Aprilie 1905 se convoacă de nou la

a IV-a adunare generală

Domnii acționari ai societății comerciale pe acții „Prilipeana“, care se va țineă în Prilipeț la 23 Aprilie 1905 c. n. la 2 oare postmeridiane.

Obiectele de pertractare

1. Raportul direcțiunii pe al IV-lea an de ges-

tiune 1904; deciderca asupra bilanțului și darea absolutului.

2. Alegerea noului comitet de supraveghiere conform §-lui 45 din Statute.

3. Alegerea președintelui și a unor membrii, în locul celor, cari au abzis din direcțiune.

4. Deciderea asupra licidării societății și alegerea licidătorilor.

5. Exmiterea unor acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Direcțiunea

Feriți-vă de falsificate!

Iosif Hazi Barbu, Lugos

oferă

— pentru trebuințe bisericesti —

Vin roșu vechiu de Ménes

1 litru 80 cr. — Un butoiu de 4 litri 3 fl. 20 cr.

Vin roșu de Szilas

1 litru 56 cr. — un butoiu de 4 litri 2 fl. 24 cr.

La cumpărări de 4 litri, butoiul e gratis.
Trimis franco cu poșta cu 36 cr. mai mult.

Feriți-vă de falsificate!

„Severineana“

Societate comercială pe acții, Caransebeș.

Recomandă pentru sf. sărbători ale Paștilor

Lumini pentru biserică prima calitate cu prețuri foarte reduse.

Vin roșu vechiu de Carlovit, garantat curat pentru trebuințele bisericesti.

1 litru 50 cruceri

Oleu de ars, Smirnă, Tămâie și altele în calitatea cea mai bună, cu prețurile cele mai moderate.

Lacul-Keil

(Keil-Lack)

excelentă materie de văpsit podelele de lemn moale.

Lustrul alb „Keil“ pentru mese de spălat 45 cruceri.

Pasta cerată „Keil“ pentru parchete 60 cruceri,

Lacul de aur „Keil“ pentru cadre 20 cruceri,

Vicsul „Keil“ pentru podele 45 cruceri,

Lacul „Keil“ pentru pălării de paie în toate colorile.

se află totdeauna în abundență la:

5--8 [11]

H. Perlfaster și Fiul în Caransebeș.

În Librăria diecezană

— din Caransebeș —

să primește

un învățacel

din familie bună și care are cel puțin 3 clase gimnaziale ori civile.

Administrațiunea

Tipografiei și Librăriei diecezane Caransebeș